

Sygn. akt IX U 1595/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Mariola Łącka
Protokolant:	Joanna Metera

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2019 r. w Rybniku

sprawy z odwołania J. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale zainteresowanej: Centrum (...) S.C. M. M. (1), E. J.

o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania J. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 25 października 2018 r.(...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż J. F. jako pracownik u płatnika składek (...) S.C. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od (...)

Sędzia

Sygn. akt IX U 1595/18

1.UZASDNIE NIE

Decyzją z 25 października 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie art. 83 ust.1, art. 68 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że ubezpieczona J. F., jako pracownik u płatnika składek (...) S.C., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz chorobowemu od 01.04.2018r.

Zdaniem organu rentowego z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego wynika, że płatnik nie miał rzeczywistej potrzeby zatrudnienia ubezpieczonej, gdyż do tej pory nie wskazano kto przejął obowiązki pracownika w trakcie niezdolności do pracy ubezpieczonej, a ponadto płatnik nie zatrudnił nowego pracownika na to stanowisko.

W ocenie organu rentowego faktycznym zamiarem stron było uzyskanie przez ubezpieczoną możliwości uzyskania świadczenia chorobowego.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona oraz E. J. – (...) Spółki Cywilnej (...), domagając się jej uchylecia i wydania decyzji potwierdzającej podleganie przez ubezpieczoną obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu od 01.04.2018r. Odwołujący wskazali, że ubezpieczona faktycznie pracowała u płatnika składek, na co przedłożone zostały dowody z dokumentów, a nadto wskazali, że u płatnika istniała potrzeba zatrudnienia pracownika na nowym stanowisku wynikająca z poszerzenia zakresu prowadzonej działalności gospodarczej – uruchomienia sklepu terapeutycznego od 01.03.2018r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

M. M. (1) – drugi wspólni Spółki (...) przychyliła się do stanowiska odwołujących.

Rozpoznając sprawę Sąd ustalił, co następuje:

M. M. (1) i E. J. prowadzą działalność gospodarczą – Centrum Intensywnej (...) i (...) w formie spółki cywilnej w R. od 2012r. Mają po 50% udziałów.

E. J. jest fizjoterapeutą, pedagogiem i terapeutą SI integracji sensorycznej, M. M. (1) prowadzi terapię widzenia, pedagogiczną i terapię integracji sensorycznej.

Spółka (...) mieści się w lokalu w R. przy ul. (...). W tym samym budynku mieści się przedszkole, z którym Spółka współpracuje. Z czasem przybywało dzieci, więc Spółka zaczęła zatrudniać terapeutów. Obecnie Spółka ma kilka sal, gdzie prowadzone są zajęcia terapeutyczne - przy przedszkolu w budynku, w którym znajduje się siedziba Spółki, w Ż. przy kilku przedszkolach oraz w C.. Terapie odbywają się także w domach, gdyż niektóre dzieci są głęboko upośledzone, bez kontaktu, były też dzieci leżące, korzystające z respiratora. Od niedawna Spółka ma filię w C., którą zajmuje się M. M. (1), natomiast placówką w R. – E. J.. E. J. zajmowała się też sprawami organizacyjno-biuroowymi Spółki.

Spółka w marcu 2018r. uruchomiła sklep internetowy za sprzętem terapeutycznym.

Spółka zatrudnia około 7 osób na umowę o pracę oraz osoby na podstawie umów zlecenia.

Po uruchomieniu sklepu internetowego zaistniała potrzeba zatrudnienia osoby do jego obsługi, a także do prowadzenia spraw biurowych, by nie obciążać dodatkowymi obowiązkami wspólniczek Spółki, które skupiały się w swej pracy przed wszystkim na prowadzeniu terapii. Dla Spółki taniej było zatrudnić osobę do prowadzenia spraw kadrowych i sklepu niż w miejsce E. J. i M. M. (1) zatrudnić terapeutów.

Z propozycją zatrudnienia ubezpieczonej wyszła M. M. (1).

Ubezpieczona jest siostrą E. J..

Odwołująca J. F. ma wykształcenie wyższe w zakresie licencjatu z zakresu administracji publicznej. Po ukończeniu studiów licencjackich pracowała przez 10 lat w Zakładach (...) w T.. Rozpoczęła pracę jako logistyk a skończyła na stanowisku kierownika. Równolegle prowadziła firmę transportową w ramach działalności jednoosobowej oraz w ramach spółki cywilnej ze swoją siostrą E. J., a także początkowo z ojcem w zakresie transportu międzynarodowego drogowego. Firma miała własne samochody. Została zamknięta ze względu na brak rentowności. Następnie ubezpieczona podjęła pracę w firmie spedycyjnej w K. jako spedytor. Od 2018r. ubezpieczona miała umowę zlecenia w firmie transportowej swojego ojca, w której zajmowała się sprawami firmowymi i księgowymi. Otrzymywał tam niskie wynagrodzenie -250zł, w związku z czym szukała jakiejś innej pracy i w marcu 2018r. siostra E. J. zaproponowała ubezpieczonej pracę w Spółce (...).

Ubezpieczona została zatrudniona u płatnika składek od (...), na podstawie umowy o pracę zawartej 29 marca 2018r. na czas nieokreślony na stanowisku kierownika sklepu terapeutycznego/kadrowej, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 3.800zł brutto.

Ubezpieczona przeszła szkolenie stanowiskowe, a także z zakresu BHP. 3 kwietnia 2018r. otrzymała zaświadczenie o zdolności do pracy od lekarza z zakresu medycyny pracy.

Ubezpieczona była wdrażana do pracy przez księgową obsługującą Spółkę, która przeprowadziła ubezpieczonej szkolenie z zakresu prowadzenia akt osobowych i przekazała akta firmy, które ubezpieczona miała prowadzić. Przekazała ubezpieczonej także zasady fakturowania, wyjaśniła jak mają być segregowane i przechowywane faktury kosztowe. Nadto przeprowadziła szkolenie na temat kasy fiskalnej.

Ubezpieczona odbyła też jednodniowe szkolenie z pozycjonowania stron internetowych, na które została skierowana przez Spółkę. Razem z ubezpieczoną w tym szkoleniu uczestniczyła świadek K. Ś., którą również na to szkolenie skierowała Spółka (...).

Do zadań ubezpieczonej należało prowadzenie spraw kadrowych i księgowych w postaci fakturowania zajęć prowadzonych przez terapeutów. Ubezpieczona zbierała faktury kosztowe – tj. za wynajem lokali, media, za zakupy bieżące, które były prowadzone na potrzeby działalności i przekazywała do księgowej w cyklach miesięcznych. Porządkowała też teczki z aktami osobowymi, tworzyła je, bo były w tym zakresie duże zaległości.

Nadto zajmowała się sklepem internetowym. W tym zakresie kontaktowała się z M. M. (1), która decydowała jaki asortyment ma być w sklepie, gdzie zamówić i jaki sprzęt ją interesuje. Ubezpieczona zamawiała sprzęt, kontaktowała się z dostawcami. Kontaktowała się też ze świadkiem K. Ś., w celu wykonania opisu zabawek terapeutycznych do sklepu internetowego (świadek K. Ś. prowadziła też bloga, gdzie opisywała zabawki terapeutyczne, jak się nimi posługiwać, jak się bawić z dziećmi, opisywała też stronę (...) Spółki (...)).

Ubezpieczona kontaktowała się z dyrektorami placówek, gdzie prowadzone były zajęcia przez Spółkę z propozycją zamówienia jakiejś zabawki terapeutycznej, która była w ofercie. Nadto tłumaczyła teksty angielskie, gdy pojawiło się zamówienie ze sklepu ze Stanów Zjednoczonych. Tłumaczyła korespondencję z tym amerykańskim sklepem.

Ubezpieczona pracowała zasadniczo w godzinach 10-18, głównie w siedzibie firmy, ale czasem też w terenie, np. gdy zawoziła dokumenty do księgowej. W siedzibie Spółki były sale terapeutyczne, gdzie są materace, przyrządy do rehabilitacji, huśtawki i są dwa gabinety, jest poczekalnia, toaleta i jedno pomieszczenie, które służy jako szatnia dla pracowników. W gabinetach przyjmował psycholog, logopeda, tam znajdowały się biurka i ubezpieczona, gdy wykonywała pracę przy użyciu laptopa, czy inne czynności biurowo administracyjne, to korzystała z tego gabinetu, który akurat był dostępny. Cała dokumentacja jest przechowywana w szafie panczernej. Ze względu na to, że dokumenty znajdowały się w siedzibie Spółki, to ubezpieczona wykonywała pracę w tej siedzibie, a nie w domu.

W Spółce (...) nie było takiej osoby, jak sekretarka, która by koordynowała godziny zajęć terapeutów. Rodzice kontaktują się bezpośrednio z terapeutami, a koordynują to współpracownicy Spółki. Terapeuci mailowo przesyłali wykazy zajęć za dany miesiąc i ubezpieczona na tej podstawie podliczała ilość wykonanych przez nich godzin i wystawiała fakturę. Zajęcia w siedzibie Spółki były o różnych porach. Większość tych zajęć terapeutycznych była prowadzona po południu. Terapeuci dojeżdżają też do domów i przedszkoli w godzinach rannych. Ubezpieczona miała swój klucz do siedziby Spółki, który otrzymała od E. J..

Ubezpieczona w chwili podjęcia pracy była już w ciąży, wiedziała o tym, jak również wiedziała o tym jej siostra E. J.. Pierwsza wizyta u lekarza ginekologa odbyła się 06.03.2018r. Z początku ciąża przebiegała bez zakłóceń, ubezpieczona dobrze się czuła, wyniki były prawidłowe. Termin porodu przewidziany był między 17 a 25 października 2018r. W czerwcu 2018r. ubezpieczona trafiła do szpitala z powodu infekcji dróg moczowych. Wykonano serię badań, zostały

przepisane leki i ubezpieczona wróciła do pracy. Następnie ubezpieczona stała się niezdolna do pracy od 10 lipca 2018r. do chwili porodu nieprzerwanie z uwagi na problemy z drogami moczowymi.

(...) ubezpieczona urodziła córkę przez cesarskie cięcie.

Ubezpieczona chciałaby wrócić do pracy w Spółce, po zakończeniu niniejszego postępowania sądowego. Obecnie utrzymuje się z oszczędności i pomocy rodziny.

Wspólniczki Spółki także oczekują na powrót ubezpieczonej do pracy. Obowiązki, które wykonywała ubezpieczona zostały podzielone pomiędzy wspólniczkami Spółki. M. N. zajmuje się sklepem internetowym. E. J. przejęła natomiast po ubezpieczonej sprawy kadrowo - organizacyjne.

Zyski Spółki średnio miesięcznie, po opłaceniu wszelkich kosztów, w tym wynagrodzeń dla pracowników, terapeutów, to 10.000zł

(dowód: akta organu rentowego dokumentacja znajdująca się w aktach ZUS, a w szczególności ze znajdującą się w tych aktach dokumentacja pracownicza, umowa o pracę zawarta między J. F. a Spółką, świadectwa pracy ubezpieczonej z poprzednich okresów zatrudnienia, odpisu karty przebiegu ciąży, odpisy faktur załączone do odwołania, zeznania świadków M. M. (2) i J. P. złożone na rozprawie 06.03.2019r., protokół elektroniczny rozprawy k. 165 a.s., zeznania świadka K. Ś. złożone w drodze pomocy prawnej przed Sądem Rejonowym w Jędrzejowie, protokół elektroniczny rozprawy k. 179, zeznania stron: E. J. i M. M. (1) wspólniczek Spółki (...) złożone na rozprawie 06.03.2019r., protokół elektroniczny rozprawy k. 165 a.s., zeznania odwołującej się J. F. złożone na rozprawie 17.07.2019r., protokół elektroniczny rozprawy k. 204 a.s.)

Zgromadzony materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i przekonujący, przez co mogący stanowić podstawę rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 1 i art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz. U. z 2019r., poz. 300), pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Obowiązkowym ubezpieczeniom pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania (art. 13).

Jak stanowi art. 22 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Umowa o pracę określa strony umowy, rodzaj umowy, datę jej zawarcia oraz warunki pracy i płacy w szczególności wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy ze wskazaniem składników wynagrodzenia oraz wymiar czasu pracy – art.29 § 1 kp.

Organ rentowy, wydając decyzję o podleganiu ubezpieczonej ubezpieczeniom społecznym w tytule zatrudnienia u płatnika składek, podważył umowę łączącą strony w zakresie faktycznego wykonywania pracy przez ubezpieczoną.

Zatem kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy stan faktyczny ustalony w tej konkretnej sprawie, a wynikający z zeznań świadków, stron jak również z dowodów z dokumentów, pozwala na uznanie, że umowa o pracę z 29.03.2018r. zawarta między płatnikiem składek a ubezpieczoną, jest czynnością prawną pozorną - tak jak to twierdzi organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji – czy też nie i jakie są tego przyczyny.

W tym miejscu trzeba wskazać, że pozorność oświadczenia woli (art. 83 § 1 k.c.) została potraktowana przez ustawodawcę jako wada oświadczenia woli, nie dotyczy więc oświadczeń wiedzy. Jest to jednak wada szczególnego

rodzaju, bo dotycząca oświadczenia złożonego świadomie i swobodnie dla pozorów drugiej stronie, która o takim oświadczeniu wie i na to się zgadza. (tak - Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 1971r., II CR 250/71, nie publikowany).

Z kolei w wyroku z dnia 23 czerwca 1986r., I CR 45/86 (nie publikowanym) Sąd Najwyższy zdefiniował pozorną jako „wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli, a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie woli nie wywoływało skutków prawnych”. Nie można też przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadomie to przyjmował (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2001r., II UKN 258/00, OSNP z 2002r., Nr 21, poz. 527).

Przechodząc od powyższych rozważań na grunt tej konkretnej sprawy trzeba więc wspomnieć, iż postępowanie przeprowadzone przez Sąd nie wykazało, że umowę o pracę zawartą przez płatnika składek a ubezpieczoną uznać można za czynność prawną pozorną.

W niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia przepisu art. 22 § 1 k.p., ponieważ ubezpieczona zobowiązała się i świadczyła pracę określoną w umowie o pracę na rzecz pracodawcy, pod kierownictwem pracodawcy, za co miała otrzymywać ustalone w umowie o pracę wynagrodzenie. W takiej sytuacji niewątpliwie posiadała status pracownika, zaś zawarta 31.10.2017r. między stronami umowa o pracę nie może być uznana za czynność prawną pozorną (art. 83 § 1 k.c.), bądź też sprzeczną z prawem lub mającą na celu obejście prawa (art.58 § 1 k.c.), co w konsekwencji powodowałoby jej nieważność.

Organ rentowy będący stroną tego procesu w toku postępowania nie wykazał, by jego twierdzenia, zawarte w zaskarżonej decyzji i jej uzasadnieniu polegają na prawdzie a nie stanowią jedynie jednej z szeregu możliwych wersji – w tym przypadku korzystnej dla organu rentowego.

Przeprowadzone postępowanie wykazało, iż u płatnika składek, w momencie zawierania umowy o pracę z ubezpieczoną, istniała potrzeba pracy pracownika na nowe stanowisko, gdyż właścicielki Spółki, z uwagi na rozwój firmy, zwiększenia liczby dzieci potrzebujących terapii, chciały zająć się głównie prowadzeniem tych terapii, a pozostałe obowiązki, tj. prowadzenie sklepu internetowego i sprawy biurowo-kadrowe przekazać nowemu pracownikowi, gdy Spółka od marca 2018r. poszerzyła swoją działalność o prowadzenie sklepu internetowego. Dla płatnika składek korzystniejsze było zatrudnienie pracownika biurowego niż nowego terapeuty.

Ubezpieczona od dnia zawarcia umowy faktycznie swą pracę wykonywała, co wykazało postępowanie dowodowe, za co otrzymała umówiony wynagrodzenie. Pracę wykonywała codziennie, w pełnym wymiarze czasu pracy, na rzecz płatnika składek, pod jego kierownictwem wykonując polecenia współpracownic Spółki.

Ubezpieczona ma odpowiednie kwalifikacje do wykonywania pracy u płatnika składek, ma wyższe wykształcenie, posiada bogate doświadczenie zawodowe – pracował w branży logistycznej, zajmowała się także sprawami kadrowymi.

Nadto zatrudnienie ubezpieczonej było spowodowane tym, że współpracownicy Spółki znały ubezpieczoną (ubezpieczona była siostrą E. J.) i miały do niej zaufanie powierzając jej sprawy Spółki, dokumenty i dane firmy.

Ubezpieczona faktycznie podejmując pracę była w ciąży, czego miała świadomość zarówno ubezpieczona, jak i zatrudniająca ją E. J.. Ubezpieczona czuła się dobrze, podjęła pracę i wykonywała ją przez 3 miesiące. Dopiero w lipcu 2018r. pojawiły się problemy zdrowotne.

Za takim przyjęciem przemawiają zeznaniom słuchanych w sprawie świadków, którym Sąd w pełni dał wiarę, ponieważ są one przekonujące, logiczne, wzajemnie się pokrywają i uzupełniają przedstawiając łącznie rzeczywisty przebieg pracy i zakres obowiązków ubezpieczonej, a także przyczyny zatrudnienia ubezpieczonej, ponadto znajdują potwierdzenie w powołanej w sprawie dokumentacji. Świadkowie współpracowali z ubezpieczoną w czasie jej zatrudnienia, co potwierdzili jednoznacznie w swych zeznaniach. Za takim przyjęciem przemawiają także zeznania

wspólników Spółki oraz ubezpieczonej, które Sąd także uznał za wiarygodne, gdyż były zgodne, szczegółowo przedstawiające charakter pracy ubezpieczonej, a nadto korelowany z treścią słuchanych w sprawie świadków oraz treścią dopuszczonej dokumentacji.

Sąd oddalił wniosek organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego ginekologa dla ustalenia, czy stan ciąży ubezpieczonej umożliwiał ubezpieczonej podjęcie i wykonywanie pracy. W ocenie Sądu przeprowadzenie tego dowodu było zbędne w świetle już zgromadzonego materiału dowodowego w niniejszej sprawie, w szczególności w świetle dokumentacji karty przebiegu ciąży, z której jednoznacznie wynika stan zdrowia ubezpieczonej w czasie ciąży oraz w świetle zaświadczenia lekarza medycyny pracy o zdolności ubezpieczonej do pracy z 03.04.2018r.

Należy bowiem podnieść, iż uznanie że umowa o pracę zawarta z kobietą w ciąży jest pozorna, prowadziłyby do wprowadzenia w praktyce zakazu zawierania umów o pracę z ciężarnymi, co byłoby sprzeczne z podstawową zasadą prawa pracy określoną w art. 11³ k.p. wprowadzającym zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji w stosunkach pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 kwietnia 1999r., III AUa 49/99, OSA z 2000r., z. 3, poz. 11).

Nadto postępowanie dowodowe nie wykazało, że umowa o pracę z 29.03. 2018r. jest czynnością mającą na celu obejście przepisów prawa.

Jak wynika z treści art.58 §1 kc czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Zgodnie z §2 art.58 kc nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 25.01.2005r. (sygn. akt: II UK 141/04) stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).OSNP 2005/15/235, M.P.Pr.-wkł. 2005/11/20.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że krytyczny ogląd zawierania umów o pracę przez kobiety w zaawansowanej ciąży i ich krótkotrwałe zatrudnienie, rodzące prawo do pełni świadczeń przysługujących z ubezpieczenia społecznego z tytułu macierzyństwa, może uzasadniać poczucie nadużywania prawa, jednak nie jego obejścia.

T.. Sąd w pełni podzielił wyrok Sądu Najwyższego i w świetle powyższego Sąd stwierdził, że nie można przypisać ubezpieczonej działań mających na celu obejście prawa.

Reasumując: według oceny Sądu 29 marca 2018r. doszło do zawarcia między płatnikiem składek a ubezpieczoną umowy o pracę, która nie była czynnością prawną pozorną w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. ani mającą na celu obejście prawa w rozumieniu art. 58 §1 kc.

Mając powyższe na uwadze, z mocy powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż ubezpieczona J. F. jako pracownik u płatnika składek (...) s.c. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od (...)

Sędzia Mariola Łącka